No. 1518 Zaterdag 1 Februari 1913. 30ste Jaargang.

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire, Aruba en de Bovenwindsche eilanden per drie maanden fl. 2.— met vooruitbetaling.

BUREAU VAN DIT BLAD
Waterkant No 4, Overzijde.
DRUKKER: B. L. BOGAERS.

Voor het Buitenland per jaar fl. 10.—
Afzonderlijke nummers fl. 0.15.
Prijs der Advertentiën van 1—7 regels f. 0.50; voor elken regel meer 7½ cts.

HET DEBAT.

De Heer WINKEL klaagde, dat er veel te weinig Openbare Scholen zijn. In het stadsdistrict van Curaçao is slechts 1 Openbare niet betalende school met 135 leerlingen. Vroeger waren er 3 niet betalende Openbare Scholen. Die zijn verloopen, zegt men natuurlijk. Jawel, maar hoe komt dat? „Ik heb nooit iemand hooren beweren, en niemand zal het ook durven beweren, dat het Katholiek Onderwijs beter is dan het Openbare, of ooit beter geweest is. Neen, door middel van den godsdienst is en wordt nog veel propaganda gemaakt voor het Katholiek Onderwijs." Er wordt dwang uitgeoefend op ouders, die, als zij absoluut vrij waren, hun kinderen wel naar de Openbare School zouden zenden. De R. K. Geestelijkheid werkt het Openbaar Onderwijs tegen op den preekstoel en in de biecht. Spreker wil de Geestelijkheid hiervan geen verwijt maken, zoolang er nog schapen zijn, die luisteren, maar acht het verkeerd, dat confessioneele scholen met staatsgeld gesteund, laat staan bekostigd worden.

Wij willen den geachten Spreker even onderbreken om hem een concessie te doen. Hij heeft werkelijk goed gezien, dat de Godsdienst de grootste steun is voor de Roomsch Katholieke Bijzondere School. Het is werkelijk om godsdienstige beweegredenen dat de Katholieken in geweten verplicht zijn hunne kinderen niet naar de Openbare, maar naar de Bijzondere School te zenden. Wij kunnen ons geen volledig onderwijs denken zonder opvoeding, en geen volledige opvoeding zonder godsdienst. Kinderen, opgevoed zonder godsdienst, loopen groot gevaar ongodsdienstige menschen te worden. Wil men den godsdienst bewaren onder de ouderen, dan moet men de opvoeding der jongeren leiden volgens godsdienstige beginselen. De R. K. Geestelijkheid zou aan haar plicht te kort schieten, als zij de Geloovigen bij voorkomende gelegenheid niet onderrichtte en wees op de zware verplichting van Katholieke Ouders om hun kinderen ook Katholiek op te voeden.

Wat kunt U hier redelijk tegen hebben, Mijnheer WINKEL? Propaganda maken kunt U dit niet noemen, want de Geestelijke Overheid wijst slechts hare eigen onderdanen op hunne verplichting. Dwang uitoefenen is dit evenmin, of het moest zijn de dwang, welke iedere wettelijke verplichting uitoefent op den minder-goed-willenden onderdaan. In dien zin is elke wet een dwang. Is de wet daarom verkeerd?

Maar al zijn de Katholieke Scholen nu een steun voor den Godsdienst het zijn en blijven toch scholen waar Onderwijs gegeven wordt door gediplomeerde onderwijzers, volgens goedgekeurde roosters, in dezelfde vakken en gedurende eenzelfde aantal uren als geëischt wordt op de Openbare School. De contrôle van den Staat is minstens even streng op onze scholen, als op die van 't Gouvernement. In één woord *het Bijzonder Onderwijs moet aan precies dezelfde voorwaarden voldoen als het Openbare.* Waarin zit dan het verschil, zult U mij vragen. Wel eenvoudig hierin: De Openbare School is neutraal, mag niets leeren wat stootend kan zijn voor de godsdienstige overtuiging van andersdenkenden; de Bijzondere School echter houdt zich niet neutraal, dat is onverschillig op godsdienstig gebied, maar overal waar onderwijs of opvoeding in aanraking komt met den godsdienst, mag zij niet zwijgen, maar moet zij leeren wat de godsdienstige overtuiging der kinderen kan versterken en ontwikkelen.

Durven wij niet beweren, dat de Katholieke School beter is dan de Openbare? Och het is immers voldoende, dat herhaaldelijk door bevoegde en der zaken kundige personen openlijk verklaard is, dat ze minstens even goed is?

Geheel natuurlijk, derhalve, dat zulke goede Katholieke Scholen druk bezocht worden door de Katholieke kinderen. Het is echter onnatuurlijk, dat er nog 135 kinderen school gaan op de Openbare niet betalende school. Van die 135 moeten er noodzakelijk verschillenden Katholiek zijn, en die hooren niet thuis op de Openbare School. Klaag dus niet, geachte Heer WINKEL, over te weinig Openbare armenscholen in de stad; die ééne niet betalende Openbare School is er eigenlijk al te veel, telt minstens te veel leerlingen.

Wij vragen onzen geachten Lezers wel excuse, dat wij deze allereerste beginselen omtrent het wezen en bestaan der R. K. Bijzondere school hier neerschrijven; ieder ontwikkeld mensch kent ze natuurlijk, maar de Heer WINKEL mocht eens een oogenblik denken, dat hij heel verstandig en geleerd gesproken heeft in het Onderwijsdebat, en daarom moesten wij het Z.Ed. wel duidelijk maken, dat hij zelfs de allereerste kundigheden mist om over de Bijzondere School mee te mogen praten. Hij weet niet eens wat een Bijzondere School is, en denkt misschien wel, dat de kinderen op onze scholen slechts leeren bidden en zingen, en zoet gehouden worden met vrome verhalen. Dat is althans de voorstelling, welke blaadjes van zijn richting van onze scholen geven. En bij eigen aanschouwing kent de Heer Winkel onze scholen niet, hij is er nooit geweest.

De geachte Spreker verklaarde verder: De R. K. School en de R. K. Kerk gaan hand in hand. Zelfs heeft de R. K. Geestelijkheid voor zich opgeëischt de vrijheid om op hare scholen datgene te onderwijzen, wat niet strooken zal met de gevoelens van andersdenkenden.

Maar, Waarde Heer Winkel, hoe hebben we het nu? Daarom zijn de Roomsch Katholieke Scholen juist Bijzondere Scholen voor Katholieken. Dat zijn onze eigene scholen, en daar zouden wij geen vrijheid hebben, als wij ons overigens houden aan alle voorwaarden door de Wet gesteld, om ook onze eigen leer te verkondigen! Die vrijheid hebben wij opgeëischt en zullen wij blijven opeischen, zoolang wij vrije burgers zijn van het vrije Nederland.

Omdat met de Openbare School geen kerkgenootschap hand in hand gaat, en het neutrale onderwijs niet gesteund wordt door eenige geloofsovertuiging staat de Openbare School moreel zwak tegenover de Bijzondere, welke door de Kerk zoo krachtig wordt gesteund en bevorderd. Dit geeft den Heer Winkel aanleiding om te spreken van minder loyale concurrentie, en van leegpompen der Openbare door de Bijzondere School. Door de Kerk gesteund, wordt het aantal leerlingen op de R. K. Scholen steeds hooger; ter wille van dat hooger aantal leerlingen kan de Kerk om meer subsidie vragen en, hierdoor financieel krachtiger geworden, wordt de concurrentie weer feller; en zoo draait de Openbare School telkens in een nauwer wordenden kring rond, totdat er ten slotte geen scholen meer overblijven voor Protestanten en Israëlieten.

Hé, wat een onredelijke conclusie! Dat sluit niet, Mijnheer Winkel. De Protestanten en Israëlieten staan geheel en al buiten den invloed der Kerk. U kunt logisch slechts tot de slotsom komen, dat er op het laatst geen enkele Openbare School meer over blijft, welke nog bezocht wordt door een Katholiek kind. De Protestanten en Israëlieten zullen hun eigen richting wel volgen en de Openbare School blijven bezoeken. En al zouden ook zij, geheel en al onafhankelijk van de Katholieke Kerk, geleid slechts door de strooming des tijds, overgaan tot de oprichting van eigene Protestantsche en Israëlietisch Bijz. scholen, dan zou het financieel een heel voordeeltje zijn voor de Kolonie. Als reeds nu ook Protestanten en Israëlieten hun eigen scholen betaalden, en een voldoende subsidie eerlijk werd verdeeld onder al die Bijz. Scholen, zou de Koloniale Kas op het oogenblik zeker 'n 80.000 Gld. uitwinnen aan uitgaven voor het onderwijs, en de Katholieken hadden royaal de 48.000 Gld. kunnen krijgen.

Waarin bestaat dan toch de minder loyale concurrentie der Bijzondere School? In het leegpomgen? Hebben de Katholieken dan soms ook een Fonds of Vereeniging tot bevordering van Katholiek Onderwijs [illegible] der andersdenkenden? Trachten wij ooit niet-Katholieken naar onze scholen te lokken? Neen, als U van leegpompen spreekt, moet U denken, aan anderen, die Katholieke kinderen op de Openbare School plaatsen, waar zij niet thuis hooren, en waar zij niet volgens hun overtuiging worden opgevoed. Dát is minder loyale concurrentie. Vindt U ook niet?

De Heer Winkel is voorstander van vrije concurrentie, ook op onderwijsgebied. Concurrentie komt altijd ten goede van 't algemeen. Maar er mag geen concurrentie gevoerd worden met staatsgeld aan den eenen kant gesteund, veel minder als dat geld afkomstig is van degenen, wien concurrentie wordt aangedaan. Dan leent de Overheid zich om deloyale concurrentie in de hand te werken; en dat mag nooit.

Wij zijn het volkomen met den geachten Spreker eens.

Laat de Staat voortaan evenveel geld geven aan de Bijzondere Scholen, als aan de Openbare en niet, zooals tot dusverre geschiedde, minstens tienmaal meer aan de eene dan aan de andere. Daardoor kan de Openbare gemakkelijk mooie gebouwen optrekken; zich overvloedig van beste onderwijskrachten voorzien; de leermiddelen altijd modern houden. Het Bijzondere Onderwijs wordt daardoor gedwongen steeds verder boven eigen krachten hare onkosten op te voeren om ook in uiterlijk aanzien op dezelfde hoogte te blijven als het Openbaar Onderwijs; gedwongen om telkens te vragen om vermeerdering van subsidie, daar het den ongelijken financieelen strijd tegen het door den Staat veel zwaarder betaalde Openbaar Onderwijs op den duur niet vol kan houden. Zie, dat is een deloyale concurrentie; het Openbare wordt te veel en het Bijzondere te weinig gesteund door den Staat.

Die onrechtmatige, onredelijke financieele bevoorrechting van het Openbaar boven het Bijzonder Onderwijs is *deloyaal*, tegen de Wet, omdat daardoor alle burgers niet gelijk zijn voor de Wet, niet op gelijke wijze behandeld worden, en zij, die genoegen nemen met neutraal onderwijs, gesteld worden boven de burgers, die een confessioneel onderwijs verlangen. En dat mag nooit; veel minder als dat geld, boven alle verhouding gegeven aan het Openbare Onderwijs, ten deele ook afkomstig is van degenen, die in geweten geen gebruik mogen maken van dat Onderwijs. Het Openbare Onderwijs *is niet Openbaar*, niet voor allen zonder onderscheid; 't is een mythe, een fictie; vandaar dat in de toekomst Bijzondere School algemeene regel, Openbare hooge uitzondering zal worden.

Ziehier dus de geheele schoolstrijd in volle actie. De Bijzondere School strijdt om haar goed recht, de Openbare om haar bevoorrechte positie.

We kunnen den Heer Winkel nu veilig ongestoord verder laten oreeren: Kan men met eenigen schijn van billijkheid eenige subsidie opeischen voor de Confessioneele School? *Opzettelijk en op minder aanbevelingswaardige wijze* voert de Katholieke School zulk een deloyale concurrentie tegen

LIEFDE EN LIJDEN.

(Historische Roman.)

V.

Ter herinnering: Een jong krijgsman komt onverwacht op het kasteel van den Graaf van Ellislaw; deze herkent in hem een zekeren Gloswood, die hem eens op het slagveld het leven redde; hij is later nog eens de gast van den Graaf; deze wil nu, dat zijn eenige dochter Anna met hem in het huwelijk trede; hij heeft er met hem overgesproken en aan Anna medegedeeld, dat Gloswood haar niet ongenegen is; Anna kan geen besluit nemen en heeft toen, neergeknield vóór het portret harer overledene Moeder, deze gevraagd, dat zij uit den Hemel op hare dochter zou nederzien en haar verstand zou verlichten bij dezen gewichtigen stap.

In den nazomer van het jaar 1664 staat Anna eens, tegen het vallen van den avond door het raam der huiskamer den grooten weg op te staren, die langs het kasteel heen in de verte tegen eene berghelling opgaat. Van tijd tot tijd richt ze hare oogen naar een hoek der kamer, waar een kindje rustig sluimert in zijn wiegje: Anna heeft zich, ruim een jaar geleden, door het huwelijk verbonden met Edgar Gloswood en is thans moeder van een dochtertje, Anna Maria geheeten, de namen van haar zelve en van haar overledene Moeder!

In dien tusschentijd heeft, tegen alle verwachting in, een der Stuarts zijne rechten weten te herwinnen en is onder den naam van Karel II den Engelschen troon beklommen. In het geheim den Katholieken, maar uiterlijk den Anglicaanschen Godsdienst belijdend, was het zijn eerste werk geweest het zgn. Uniformiteits-edict uit te vaardigen, waardoor aan iederen Godsdienst evenveel recht van bestaan werd toegekend, maar waarin men tamelijk duidelijk de bijbedoeling kon lezen, den Anglicaanschen Godsdienst te maken tot Staats-Godsdienst!

Als Anna daar zoo naar buiten staat te zien, komt de Graaf binnen.

„Ziet ge Edgar nog niet aankomen, Anna?"

„Neen, vader, me dunkt, dat hij zoo lang uitblijft; ik had hem reeds vóór een uur thuis verwacht."

„Ja, hij kon wel thuis wezen, maar gij behoeft u toch niet ongerust te maken; hij heeft drukke zaken, dat weet ge toch ook wel!"

„Zeker vader; maar hij mengt zich zooveel in verschillende politieke aangelegenheden; als hij op reis is, ben ik altijd bang dat hem een ongeluk zal overkomen."

„Och, kom, daar moet ge niet aan denken!"

„Ja, vader; maar gij weet zelf, wat het u een moeiten heeft gekost, om hem terug te houden, toen hij zich, na het edict van den nieuwen koning, aan het hoofd wilde stellen van een aantal lieden, die den Anglic. Godsdienst niet als Staats-Godsdienst erkend wilden zien; was er toen een opstand uitgebroken, hij had zeker de leiding er van op zich genomen en was mede ten strijde getrokken."

„Daarvoor bestaat thans geen gevaar meer; alles is rustig; ik zou zelfs denken, dat Edgar het huiselijk leven verkiest boven zeer veel andere dingen, nu hij geweigerd heeft, als pair zitting te nemen in het Engelsche Hooger-Huis en, zonder twijfel, gij hebt daartoe zeer veel bijgedragen!"

„Zeker, vader; ik houd veel meer van dat echt-gezellig, huiselijk leven, dan dat men zich met allerlei zaken in moet laten, waar men ten slotte toch niets aan heeft".

Neen ik blijf maar liever thuis en ga nu en dan mijne zieken maar eens opzoeken."

„Me dunkt echter, Anna, ge zoudt je onder de hoogste standen van het land heel goed bewogen hebben."

„Och, vader, wat geef ik om al die wereldsche dingen, als ze je den inwendigen vrede ontnemen en het huiselijk geluk verstoren!"

Zoo pratend, komt Edgar opeens de kamer binnen.

„Dag vrouwtje; dag vader; lang uitgebleven hé? onze kleine slaapt zeker!"

„Ja, zegt Anna, maak haar maar niet wakker; ze heeft den laatsten nacht niet veel gerust; waar zijt ge zoo lang geweest, Edgar? We hadden je al lang thuis verwacht."

„Och, hoe gaat dat, antwoordt hij, ik had nog het een en ander te regelen en dan wordt 't laat, zonder dat men het bemerkt!"

„Zult ge niets gebruiken, Edgar? Toen het zoo laat werd, hebben we maar niet langer op je gewacht en zijn we zonder u aan tafel gegaan."

„Dat is goed; ik heb bij een mijner vrienden gedineerd."

De jongeman begeeft zich op de teenen naar het wiegje in den hoek der kamer, drukt zijn dochtertje een kus op een harer handjes en neemt dan plaats in een grooten stoel nabij het venster, waar ook zijne vrouw zich ondertusschen met een handwerkje had neergezet. Hij reikt den Graaf een brief over; deze leest hem en zijn gezicht neemt een ernstige uitdrukking aan.

„Ja zegt Edgar, heb ik 't u niet voorzegd, dat 't zóó zou loopen?"

„Het is vreemd, zegt de Graaf, ik had 't niet gedacht!"

„Het zal er misschien toch van moeten komen, vader, herneemt de jonge krijgsman; ik zal misschien toch nog de wapenen op moeten nemen!"

Bij het hooren van deze woorden schrikt Anna op!

„Och, Edgar, zoo smeekt ze, zijne hand in de hare nemend, verlaat ons toch niet, begeef je toch niet in het gevaar!"

„Anna, zoo antwoordt hij, ik wil je volkomen van alles op de hoogte brengen. Luister eens. Karel heeft een nieuw edict uitgevaardigd, waarbij de Anglic. Godsdienst niet meer onder bedekte termen, maar duidelijk erkend wordt erkend als Staats-Godsdienst. Hij die onze vrijheid had gewaarborgd, wil nu, dat wij ons zonder eenige beperking stellen onder de Anglic. bisschoppen!"

„Maar dat gaat toch niet, zegt Anna, het geloof, dat beide partijen belijden, is geheel en al verschillend!"

„Juist daarom, antwoordt Edgar, is het edict uitgevaardigd."

Karel wil dit verschil in geloofszaken doen verdwijnen; hij schijnt in Engeland zoo'n soort katholiek geloof te willen vestigen, opdat hij, vroeg of laat, Engeland onder het juk van Rome ziet terug te brengen; want het zou me niet verwonderen, als hij in het geheim katholiek is! Ik kan nu natuurlijk mijn partijgenooten niet vaarwel zeggen en met hen breken; ik heb wel is waar niet toestemmend geantwoord op hunne vraag, of ik me in een mogelijken strijd aan hun hoofd wilde plaatsen; maar ik heb niet geweigerd en nu rekent men op mij; thans weet ge den stand van zaken, Anna."

„O God, heb toch medelijden met ons, roept Anna uit! Edgar, Edgar, wat zal het einde wezen van dit alles; wat zal ons nog overkomen!"

„Mijn zoon, zegt nu de Graaf, die aandachtig had zitten luisteren naar dingen, welke hij reeds weet, we moeten niet in overhaasting een besluit nemen; laten we geduldig den loop der omstandigheden afwachten! Wij hebben een geloofs-overtuiging; we kunnen die veranderen, als men ons goede bewijzen geeft voor het tegen-

de Openbare. Mag die school wel op eenigen steun van het Gouvernement aanspraak maken? Mij dunkt, neen! (Waarde Heer Winkel, temper U eén weinig. Als er van concurrentie, van deloyale concurrentie sprake is, mag U de Bijzondere School niet noemen. Er was altijd geld genoeg voor de Openbare, nooit voor de Bijzondere, welke EVENVEEL RECHT OP STAATSSTEUN HEEFT. Dit even tusschen haakjes. Of zijn de Katholieken, omdat zij gelooven, minderwaardige burgers voor den Staat?)

Het is eigen belang van de R. K. Missie, dat hare scholen vol zijn. Goed, maar laat zij het dan ook zelf betalen. Bestaat het belang van het vullen der scholen alleen in meer geld als subsidie te ontvangen, dan is het onderwijsgeven een zaakje, dat geen aanspraak heeft op Staatssteun.

Het eigenbelang, waarover het Lid Winkel hier spreekt, bestaat in het behoud van het Katholieke Geloof, en daarom legt de Missie reeds sinds jaren zooveel ten koste aan de Katholieke opvoeding der Katholieke kinderen. De Missie verlangt volstrekt niet, dat de Staat deze onkosten overneme.

De Missie kan echter wel eischen, dat aan onze scholen, waar ook gratis aan 5000 kinderen onzer Kolonie onderwijs gegeven wordt, geheel en al volgens de voorwaarden door de Wet geëischt om subsidie te kunnen genieten, ook werkelijk subsidie worde verleend, dat is: werkelijk voldoende steun verstrekt.

Het Bijzonder Onderwijs mag niet worden afgescheept met een schijnsubsidie, welke volstrekt niet in verhouding staat tot de groote diensten den Staat bewezen met degelijk onderwijs van geheel het arme volk, over de 6 eilanden onzer Kolonie verspreid. Dat moet den Staat meer waard zijn dan f 30.000!

Klinkt het niet als een bespotting, dat het Koninkrijk der Nederlanden slechts 30,000 Gld. besteedt aan het volksonderwijs in hare Kolonie?

Wordt vervolgd.

Antwoord op den Open brief

van den Heer

Fr. M. Radulfus Hermus,

Inspecteur van het R. K. Bijzonder Onderwijs, voorkomende in de „Amigoe di Curaçao" dd. 25 Januari 1913, No. 1517.

Curaçao, 29 Januari 1913.

Weledele Heer,

Om te doen uitkomen, dat er eene fout zit in de berekening van de subsidie van de bijzondere scholen in deze kolonie, heb ik bij de behandeling van de ontwerp verordening tot wijziging van de bestaande onderwijsverordening, eenige berekeningen gemaakt, gebaseerd op officieele cijfers. Uw hierboven aangehaalde openbrief strekt om mij zonneklaar te doen inzien, dat de door mij ontdekte fout nergens anders zit dan in mijn eigen berekeningen.

In aanmerking nemende de consequenties van de door mij ontdekte fout, laat het zich gemakkelijk verklaren, dat U tracht vast te stellen, dat de fout in mijn „vernuftige berekening" zit.

Veroorloof mij echter U er op te wijzen, dat de door U gegeven cijfers niet volledig genoeg zijn om mij van eenige fout mijnerzijds te kunnen overtuigen. Uwe gegevens bevestigen eerder mijne beweringen in de openbare zitting van den Kolonialen Raad van den 16den Januari jl.

Ik heb toen gezegd, dat een zeer groot gedeelte der kinderen niet naar school gaan, om welke reden ik het betwijfelde, dat 83% der kinderen op school konden zijn. Blijkens uw open brief weet UEd. zeker, dat de kinderen die de school *nooit* bezoeken en in het wild opgroeien, nog bij „*honderden*" te tellen zijn. Blijkbaar ook naar *uw* oordeel, gaan er dus geen 83% van de kinderen naar school, zooals volgens mijne berekening uit de officieele cijfers blijkt. UEd. schrijft immers van „*honderden*" die „*nooit*" de school bezoeken en een totaal van ruim 4.400. Op dit punt zijn wij dus eens.

Wij zijn ook eens, dat alleen kinderen van ten minste zesjarigen leeftijd in aanmerking komen. Aan den door de Verordening gestelden ouderdom houdt U te recht vast bij de aanneming van leerlingen.

Het staat dus tusschen ons vast, dat de kinderen op de R.K. Scholen *allen* ouder zijn dan zes jaar.

Op de openbare scholen wordt aan die bepaling der Verordening ook streng de hand gehouden. Wij kunnen dus veilig aannemen, dat alle schoolgaande kinderen op Curaçao zes jaar of ouder zijn.

Een verschil tusschen uwe berekening en de mijne zit in mijne aanneming van Curaçao als de geboorteplaats van die kinderen. U verwijt mij, dat ik niet buiten rekening gelaten heb ongeveer 150 leerlingen, die op eenige R.K. Scholen zijn en die ergens anders dan op Curaçao geboren zijn. Aan die 150 kinderen had ik *moeten* denken, zegt U zeer terecht, ik heb ook aan die kinderen gedacht, maar ze buiten rekening gelaten, omdat ik ook buiten rekening gelaten heb de kinderen, die wel op Curaçao geboren zijn, maar die door vertrek naar elders zich niet meer op het eiland bevinden. Die wegen wel tegen elkaar op; terwijl ik U hierna nog zal laten zien, dat die 150 leerlingen geen noemenswaardig verschil in mijne berekening brengen.

Dan verwijt U mij de „abnormaliteit" in mijne berekening, dat ik niets meer en niets minder veronstel dan dat alle kinderen geboren in 1901—1906 in 1911 school moesten gaan. Als U mijne rede eens wil nagaan, dan zal U zien, dat ik ook gezegd heb, dat voor mijne berekening *elk* tijdvak van zes jaren kon worden genomen.

Dat is gezegd geworden, nadat door mij met nadruk geconstateerd was, dat ik „met het oog op een zesjarigen cursus een bepaalde groep kinderen genomen heb en wel die geboren zijn in 1901—1906 na aftrek van de overledenen". Nu doet U eene poging om de „abnormaliteit" mijner bewering te bewijzen door te doen uitkomen, dat er in 1911 niet minder dan 50% der leerlingen op de door U genoemde scholen waren, die vóór 1911 geboren zijn. Dat cijfer nu op zich zelf kan mijne berekening niet logenstraffen. Uit mijn geheele redevoering is toch zonneklaar gebleken, dat ik niet zoozeer het oog had op den *leeftijd* der leerlingen, maar wel op het feit, dat die leerlingen gedurende zes jaren de school bezoeken en dat ik daarom, aannemende, dat ze op zesjarigen leeftijd op school komen, de groep geborenen 1901—1906 genomen heb.

Voor mijne berekening is het vrij onverschillig als de kinderen vóór 1901 geboren zijn. Nemen wij toch aan, dat de kinderen pas op achtjarigen leeftijd b. v. op school komen, dan moet ik weliswaar ook de geborenen in 1899 en 1900 erbij nemen, maar dan waren de geborenen in 1905 en 1906 buiten rekening te laten omdat dezen dan in 1912 nog niet op de scholen waren ingeschreven, daar zij toen nog geen acht jaar oud waren.

Het jaarlijksche geboortecijfer voor Curaçao varieert immers weinig, hetgeen eveneens het geval is met het jaarlijksche aantal schoolgaande kinderen. De geboortecijfers voor de 12 jaren van het tijdvak 1900—1911 zijn aldus: (ik citeer uit de Koloniale Verslagen) 949, 1004, 1052, 915, 924, 971, 641, 1105, 939, 911, 1180, en 976 en het aantal schoolgaande kinderen in de 6 jaren van het tijdvak 1906—1911 (eveneens volgens de Koloniale Verslagen): 3361, 3320, 3470, 3591, 3625, en 3692.

Om met uwe cijfers de onjuistheid mijner berekening te kunnen beweren, had U tevens moeten aantoonen, dat de kinderen, die vóór 1901 geboren zijn en thans nog school gaan, de school langer dan 6 jaren bezoeken en dat schoolbezoek in het algemeen langer dan 5 á 6 jaren duurt. Voor mijne berekening met een zesjarigen cursus kwam ik tot de conclusie dat 83% der kinderen school gaan op Curaçao, hetgeen volgens mij, en blijkbaar ook volgens U, niet juist *kan* zijn.

Dat het schoolbezoek gedurende meer dan 6 jaren plaats heeft, zal wel niemand beweren. In de boven gemelde zitting van den Kolonialen Raad heeft de gedelegeerde van het Bestuur, de Heer G. B. Dussel, waarnemend schoolopziener, het schoolbezoek voor het stadsdistrict vastgesteld op 5 á 6 jaren en dat voor de buitendistricten op 3 á 4 jaren. Als U nu het schoolbezoek nagaat, — en dit kan U in Uwe betrekking wel gemakkelijk doen, — dan zal U zien, dat zoowel een vijfjarig schoolbezoek voor het stadsdistrict, als een driejarige voor de buitendistricten hoog zijn. Verder zal U zien, dat 16% der schoolgaande kinderen de school voor M. U. L. O. bezoeken, 44% de lagere scholen in het stadsdistrict, die van Welgelegen, Sta. Rosa enz. en 40% de lagere scholen in de buitendistricten. Was ik dan zoo ver van huis toen ik voor mijne berekening een zesjarig schoolbezoek als basis nam? Beslist neen. Ik heb er echter ook opgewezen, dat het gemiddelde schoolbezoek niet meer dan vijf jaren duurt.

Met een vijfjarig schoolbezoek, dat beslist meer in overeenstemming is met de werkelijkheid, komen wij dan, zoo als U uit mijne berekening zal blijken voor een te kort te staan van 145 leerlingen. Wil U deze 145 kinderen aanvaarden voor de ongeveer 150 die niet op Curaçao geboren zijn en hier de door U genoemde scholen bezoeken? Zoo ja, dan heb ik nog te goed de kinderen, die wel op Curaçao geboren zijn, maar het eiland verlaten hebben, om nog niet te reppen van de „*honderden*", die volgens Uw eigen open brief *nooit* een school bezoeken en in het wild opgroeien.

Uit het bovenstaande zal U ontwaren, dat ik niet zoo maar klakkeloos eene bewering heb uitgesproken. Als lid van den Kolonialen Raad acht ik mij verplicht mijne meening naar eed en geweten te zeggen. Mocht ik eens dwalen, Wie dwaalt niet? niets zal mij aangenamer zijn dan op mijne dwaling te worden gewezen.

In dit geval, waar mijne berekeningen op officieele cijfers gegrond zijn en naar mijne meening op een fout wijzen, was ik door plicht gedwongen, om den gedelegeerde van het bestuur, den heer Administrateur van Financiën, de vraag te stellen, of ZEd. naar aanleiding dier cijfers geen termen vond, om het Bestuur in overweging te geven de zaak grondig te onderzoeken om na te gaan waar de foutieve opgave zit. Hierop mocht ik geen gepreciseerd antwoord krijgen. Het mij toegevoegde, dat de Missie boven elke verdenking verheven is en dat de fout wel bij mij te vinden zou zijn, beschouw ik niet als zoodanig.

En hoe was het antwoord van den waarn. schoolopziener op mijne vraag hoe de contrôle van het aantal der schoolgaande kinderen geschiedt?

„Ik krijg", — aldus ongeveer de schoolopziener, de heer Dussel, — de opgave van de schoolgaande kinderen van de hoofden der openbare en der bijzondere scholen en voor mij is er geen reden, om aan die opgave te twijfelen."

Pas toen de Voorzitter de veronderstelling uitsprak, dat de heer Dussel in het vervolg wel zou doen, hetgeen zijn voorganger hem, Voorzitter, als lid van de schoolcommissie, gezegd heeft, enkele keeren te hebben gedaan, namelijk het globaal opnemen van het aantal kinderen bij zijn bezoeken aan de scholen, ontwaakte de heer Dussel en verklaarde hij datzelfde ook te hebben gedaan. Een automobieldienst moest echter volgens den waarn. schoolopziener worden ingesteld om eene behoorlijke contrôle te kunnen uitoefenen. En die automobieldienst is er nog niet.

U ziet dus, dat niet één der gedelegeerden mijne berekeningen met eenige cijfers of gegevens heeft weerlegd en dat ook helaas, de contrôle van den waarn. schoolopziener, waarop U zich terecht beroept, volgens dien ambtenaar zelf niet veel beteekent.

Dat mijne berekeningen op een fout wijzen en dat die fout niet bij mij zit, hoop ik afdoend te hebben getoond. Ik betreur echter, dat door die berekeningen mijn rede eenigszins persoonlijk moest worden, maar kon daarin toch geen reden vinden om datgene niet te doen, hetgeen ik naar eed en geweten verplicht was te doen.

U noodigt mij uit om mij persoonlijk te komen overtuigen over het al of niet deugdelijke van het onderwijs, alvorens er een oordeel over uit te spreken. Van deze uitnoodiging hoop ik t.g.t. gebruik te zullen maken. Veroorloof mij echter deze ééne opmerking: Het is niet in een school, dat men de prestaties daarvan kan beoordeelen; maar wel daarbuiten in het practische leven, waar de leerlingen zich het geleerde in hun strijd om het bestaan ten nutte moeten kunnen maken. Wat baat het hun op school alles zoo mooi, correct en overtuigend te kunnen opzeggen, terwijl als het er op aankomt van het geleerde gebruik te maken, zij van een jammerlijke mislukking blijk geven.

Mijn oordeel over het R. K. Onderwijs is dan ook gebaseerd op het resultaat, dat naar buiten zou moeten blijken, maar dat helaas niet te bespeuren is.

De raadgeving aan het slot van Uw open brief geeft mij aanleiding ook van mijn kant U een welgemeenden raad te geven.

U, geachte Heer Hermus, wenscht het R. K. Onderwijs voor Uwe geloofsgenooten en krijgt daarvoor zelfs subsidie uit de Koloniale Kas. Als onderwijzer zoowel als burger dezer kolonie is U verplicht te zorgen, dat de leerlingen Uwer scholen tot deugdzame en ordelievende burgers worden opgeleid en als R. K. geestelijke zou U bovendien ongetwijfeld gaarne zien, dat de op Uwe scholen opgeleide burgers, het gezag zullen eerbiedigen, overeenkomstig de leer van Uwe Kerk.

In het zelfde nummer van de Amigoe di Curaçao, waarin Uw open brief aan mij voorkomt, is opgenomen een stuk, dat met den wijdschen titel „Protest van het Curaçaosche volk tegen de verwerping der onderwijssubsidie," door 12 (zegge twaalf) personen „in naam der bevolking" onderteekend is. Hetzelfde stuk komt in onze landstaal (het papiamentsch) voor in het R.K. weekblad „La Cruz" van Woensdag, 22 dezer. Ik zal dat stuk thans niet qualificeeren, maar U als geestelijke-onderwijzer zal ongetwijfeld met mij eens zijn, dat de daarin gebezigde toon nu juist niet geschikt is voor kinderlectuur.

Niettemin is „La Cruz" in grooten getale onder de leerlingen der R. K. armenscholen in het stadsdistrict verspreid.

De bedoeling van dat stuk kon U niet ontgaan zijn en de wijze waarop niet minder dan zeven leden van het *hoogste* Wetgevend College in deze kolonie, die hun plicht naar eed en geweten hebben vervuld, aan de „Landgenooten", „In naam der bevolking" in het stuk worden voorgesteld, is zeker niet bijzonder geschikt om den kinderen, dien zulk pamphlet in de handen gespeeld wordt, eerbied voor het wettig gezag in te prenten, noch ook om hen te helpen opleiden „tot alle maatschappelijke deugden."

Mijn welgemeende raad bestaat dan hierin, dat U de verspreiding van dergelijke lectuur, die verderfelijk op het kindergemoed *moet* werken, in het vervolg zal tegengaan.

Tot zoolang zoo iets op de R.K. scholen plaats kan hebben, zal U den spijker op den kop slaan met Uwe aan mij gerichte vraag: „*of vreest U voor den bloei van de Katholieke school?*" Want mijn antwoord daarop zal een krachtig Ja zijn.

Herzie het onderwijs, laat de R.K. scholen inderdaad Christelijke scholen zijn, waar „onder het aanleeren van gepaste en nuttige kundigheden" het onderwijs wordt dienstbaar gemaakt aan de ontwikkeling van de verstandelijke vermogens der kinderen en aan hunne opleiding tot alle maatschappelijke deugden en dan zal ik Uwe vraag of ik den bloei van dat onderwijs vrees, volmondig met Neen beantwoorden.

Door deze herziening zal U én als geestelijke én als onderwijzer aanspraak maken op de zeer groote waardeering, niet alleen van de leerlingen Uwer scholen, maar ook van de gansche bevolking. Wellicht zal daardoor de kans op grootere ondersteuning gunstiger worden.

Ten slotte: Van een „kleine cent" waarmede bedoeld werd een halven cent, heb ik noch in mijne „geruchtmakende rede", noch in mijn repliek gesproken. Het argument door U daaraan ontleend is dus nog kleiner dan dien „kleinen cent". Ik de-

---

deel; maar men ontneemt iemand niet zijne overtuiging door wapengeweld!"

„Dat is zoo, vader, antwoordt Edgar; maar wat wilt gij daarmede zeggen?"

„Daaruit volgt, dat men zijne overtuiging niet met de wapenen moet verdedigen of bij anderen ingang moet doen vinden! Wij kunnen hier op het kasteel ons geloof in het geheim blijven belijden door een bedienaar van ons geloof bij ons in huis op te nemen en mocht ons ook dit onmogelijk worden gemaakt, dan bedienen wij zelf ons geloof; wij kunnen zeer goed buiten een vreemden bedienaar; wij zijn niet katholiek en erkennen in zoo'n bedienaar niet de goddelijke zending."

„Ik zal er eens over nadenken, vader, zegt de jonge krijgsman, wat ik zal doen."

Hij staat op en begeeft zich nogmaals naar het wiegje, om te zien, of de kleine nog niet wakker is; het kind slaapt echter nog rustig; Edgar blijft daar staan bij het venster en ziet nadenkend naar buiten.

„Vader; zoo herneemt nu Anna, eenigszins gerustgesteld door de kalmte van Edgar, in het Evangelie lezen we toch duidelijk, dat, en welk verschil er bestaat tusschen de Apostelen en hunne leerlingen!"

„In het Evangelie wordt er een onderscheid aangegeven, zeker; maar bij ons bestaat dat onderscheid niet. Waarin verschillen onze predikers van de geloovigen? Het zijn menschen zooals wij en zooals zooveel anderen, zonder eenige goddelijke zending; ze leven zooals wij en hebben dezelfde belangen als wij; bovendien zij beweren zelf ook niet, van God gezonden te zijn; zij wijden zich aan de bediening van den godsdienst, zooals anderen zich wijden aan de rechtsspraak of opgaan voor het krijgswezen."

„Vader, fluistert nu Anna, zoodat haar man het niet hoort, het is nu de tijd niet, om hierover te redetwisten; maar tracht toch Edgar terug te houden van zijn voorgenomen plan!"

Ze gaat nu naar het venster, waar Edgar nog altijd diep nadenkend naar buiten staat te zien en aan het laatste gesprek geen deel heeft genomen.

„Edgar, zoo zegt ze, hare hand vertrouwelijk op zijn schouder leggend, Edgar, gij zijt vermoeid, dunkt me, begeef u vast ter ruste; dan zullen we morgen verder zien!"

Anna wilde gaarne met haren vader alleen wezen, om samen te beraadslagen, hoe ze hem van zijn plan terug zouden houden, maar dat gelukt haar niet!

„Ik rusten, vrouw, is zijn antwoord, terwijl hij zich omkeert, als mijne broeders straks optrekken ter verdediging van hunne rechten? Neen, dat verbiedt me mijn gevoel van plicht!"

De Graaf staat op, terwijl Anna zich, op een teeken van haren vader, met tranen in de oogen verwijdert; hij gaat naast zijn schoonzoon staan bij het venster.

„Edgar, zoo spreekt hij hem toe, gij weet 't, ik ben een oud strijder; ik weet, wat eer en plicht gebiedt; geloof me, gij handelt goed, als gij u niet mengt in dien strijd; wees er mede tevreden, dat gij u niet schaart onder hen, die tegen uwe broeders zijn. Gij hebt hun niet beloofd, u aan het hoofd der troepen te zullen plaatsen; gij zijt dus volkomen vrij; en bovendien, hoe gering is de kans, dat zij in hunne onderneming zullen slagen! Neen, gij zijt niet verplicht, den huiselijken haard te verlaten, om u aan het hoofd te stellen van een aantal opstandelingen; want meer dan dat zijn het toch niet!"

„Vader, noem mijne broeders geen opstandelingen!"

„Nu ja; de Staat beschouwt hen toch als zoodanig. Bedenk toch mijn zoon, dat het hier gaat om het geluk van vrouw en kind en dat van een ouden vader; trekt ge met hen op, gij zult het moeten toegeven, gij hebt geen kans van slagen; uw aantal is te gering en dat, terwijl gij er volstrekt niet toe verplicht zijt; men neemt u gevangen en wat zal dan het einde wezen van hem die zich stelde aan het hoofd der muitelingen? Ik zeg niet, dat uwe strijders muitelingen zijn, maar, ik herhaal het, zij worden als zoodanig door den Staat beschouwd. Edgar, blijf bij ons; verwoest toch niet ons en uw geluk! Daar komt Anna aan; ik begeef me naar mijne kamer; het wordt al laat; ik laat u met haar alleen; zij zal u overtuigen, zoo ik er niet toe in staat ben geweest!"

De Graaf verwijdert zich en Anna treedt, de oogen nog vol tranen, de huiskamer binnen.

„Edgar, zoo begint ze, vader heeft je zeker geraden, om hier te blijven".

„Ja, Anna; hij meent, dat ik dit voor mijne eer en goeden naam gerust kan doen, daar ik me tot niets heb verbonden".

„Welnu, herneemt de jonge vrouw, doe dan zoo; gij weet zoo goed als ik, dat vader, een man van eer en plicht, je niets zal raden, wat je tot oneer kan strekken".

„Zeker, dat weet ik; maar ik kan er niet toe besluiten, om mijne makkers aan hun lot over te laten!"

„Gij zoudt dus gaan alléén uit liefde voor uwe makkers? Maar daar tegenover staat uwe liefde voor mij en voor uw dochtertje; blijf dan bij ons, uit liefde voor ons beiden! Edgar, mag ik je eens iets vragen? Gij hebt 't me vroeger reeds beloofd!"

„Laat eens hooren, vrouw".

„Kort na de geboorte van onze kleine Anna, hebt ge mij voorgesteld, om samen eene reis naar Frankrijk te maken, zoodra ons dochtertje sterk genoeg zou wezen om mede te gaan; laten we dan nú die reis maken!"

„Ik begrijp u, Anna; maar gij kiest wel een slecht oogenblik om me aan mijne belofte te herinneren; gij vreest, dat ik me onder mijne broeders zal scharen en nu wilt ge, dat ik me aan den strijd ontrekke door de vlucht, dat zou laf wezen; neen vrouw, dat mag, dat kan ik niet!"

„Edgar, zoo gij uw woord hadt gegeven om met hen op te trekken, dan zoudt ge verplicht zijn, om te gaan, en ik, de dochter van den Graaf van Ellislaw, zou me schamen iets anders van je te verlangen; maar gij hebt je tot niets verplicht; gij zijt volkomen vrij. Laten we onze reis naar Frankrijk nú maken; neen, dat is geen vluchten, dat is een weggaan vóór den strijd, daar men niet verplicht is zich te mengen in dien strijd!"

Gloswood weet niet, welk besluit hij zal nemen; hij kan tegen deze redeneering niets in brengen. Anna bemerkt dit; ze gaat naar de wieg van haar kindje, neemt de kleine in hare armen, plaatst zich vóór haren man en zegt:

„Edgar, ik weet, wat het is, zijne moeder nooit te hebben gekend; wil gij, dat deze kleine, uw dochtertje, haren vader nooit zal kennen, als gij sneuvelt in den strijd?"

Gloswood staat bewogen!

„Vrouw, zoo zegt hij, we zullen vertrekken, maar dan ook zoo spoedig mogelijk; laten we ons nu ter ruste begeven; morgen zullen we met vader alles afspreken!"

(Wordt vervolgd).

biteer echter niet U, maar Uw verslaggever voor, omdat U zelf de vergadering niet heeft bijgewoond.

Hoogachtend,

F. J. P. WINKEL.

Lid van den Kolonialen Raad.

NASCHRIFT VAN DE REDACTIE.

De Eerw. Frater Directeur, fr. M. RADULPHUS HERMUS, zal gemakkelijk den geachten Inzender van repliek kunnen dienen; wij willen zijn antwoord geenszins vooruitloopen. De welgemeende raad echter, op het slot van bovenstaand ingezonden stuk door den Heer WINKEL gegeven, is ten deele tot den verkeerden persoon gericht.

De verspreiding van *La Cruz* valt niet onder het ressort van den Inspecteur van het Onderwijs, maar behoort thuis enkel en alleen bij de Administratie dezer courant, reden waarom wij ons gerechtigd achten daar een enkel woordje over mee te spreken, omdat de administratie van *La Cruz* ook ons werd opgedragen.

Het *Protest* was een uiting van de algemeene verontwaardiging der Katholieken, aan welk *Protest* gaarne een plaats werd verleend in de Katholieke volkscourant *La Cruz*. Natuurlijk was het toen de plicht der administratie zoo goed mogelijk voor de verspreiding van het blad te zorgen. Er werd op verzoek der opstellers van het Protest meer dan een dubbele oplaag gedrukt en aan onze gewone colporteurs ter verspreiding uitgedeeld. Ook werden er een paar honderd meegegeven aan de schoolkinderen, niet als schoollectuur, wie denkt aan zoo iets, maar eenvoudig ter bezorging voor hunne ouders en familieleden.

De kinderen der hoogste klasse onzer scholen zijn ontwikkeld genoeg om *La Cruz* te lezen, en misschien hebben sommigen dat protest ook ingezien. Verondersteld, dat die kinderen ook de volle draagkracht van het protest konden vatten, dan hebben zij wellicht geen hoogen dunk ontvangen van de 7 Leden van den Kolonialen Raad, die zulk een hoogst billijke subsidieverhooging afstemden. Maar aan wien de schuld?

Willen zij, die in waardigheid gesteld zijn, geacht worden en geëerd, dan moeten zij die algemeene achting ook weten te verdienen en zich overeenkomstig hun hooge waardigheid gedragen. Het afstemmen der subsidieverhooging, vooral door de wijze waarop de toelichting bij die afstemming door de Oppositie werd gegeven, was een hoogst smadelijke beleediging voor de Katholieken. Geheel natuurlijk dat een dergelijke houding van 7 leden van den Kol. Raad algemeene verontwaardiging wekte onder de bevolking en een protest ontlokte aan de Katholieken, welk protest een plaats vond in de Katholieke Bladen der Kolonie.

Voor het verkeerde gevolg, vermindering van eerbied voor het wettig gezag, behoeft de Heer WINKEL niet te vreezen. Juist de invloed onzer Kerk en School was oorzaak, dat aan de algemeene volksverontwaardiging geen andere uiting werd gegeven dan in den vorm van een rechtmatig protest.

Protest van Aruba.

Ook hier heeft de handelwijze van de zeven leden van den Kolonialen Raad, die hun steun meenden te moeten onthouden aan het wetsontwerp, dat aan onze Katholieke Scholen eenige meerdere subsidie zou toestaan, een algemeene verontwaardiging te weeg gebracht. Ons volk gevoelt zich beleedigd en gekrenkt in zijne heiligste rechten. En ieder onpartijdig en verstandig man vraagt zich af, hoe de meerderheid van den Kolonialen Raad ons op zoo onwaardige wijze heeft kunnen bejegenen.

Aan de overgroote meerderheid van ons volk, dat ze hadden moeten ontzien, hebben ze een slag in 't aangezicht gegeven. Het volk, welks belangen ze hadden moeten voorstaan, hebben ze ten zeerste gegriefd. En waaraan hebben we zulks verdiend? Is het, omdat wij van een andere geloofsovertuiging zijn? Of is het batig saldo, dat ons eiland jaarlijks afwerpt, niet voldoende om de 2 à f 3000 te dekken, die aan onze 4 scholen meer zouden moeten uitgekeerd worden?

Wij vragen geen aalmoes; wij zoeken slechts recht!

Maar al weigeren zij ons het recht op meerderen steun voor onze R. K. Scholen, zij kunnen ons het recht niet ontzeggen van te protesteeren tegen eene daad, die wij durven qualificeeren als een schennis van onze eer en ons recht.

De Heeren kunnen echter gerust zijn. Er zal geen daad van verzet gepleegd worden zooals sommigen ten onrechte verwachten. Wij zijn opgevoed in het katholiek geloof, dat ons leert alle opwelling van wraak te bedwingen. Dat Geloof leert ons aan de wet te gehoorzamen, onze overheid te eerbiedigen, vrede en rust onder het volk te helpen handhaven.

Maar dat Geloof leert ons ook, dat ieder man van Karakter den moed moet hebben om voor zijn heiligste rechten op te komen, als deze geschonden worden.

En daarom protesteeren wij met den moed van mannen van karakter en met de zelfbeheersching van Christenen tegen de beslissing, die de rechtvaardigste wet ter wereld verworpen heeft.

Wij protesteeren in naam van 9000 Katholieke Arubianen. Wij sluiten ons aan bij het Protest onzer Curaçaosche geloofsgenooten. Door de zee gescheiden, zijn wij door de heiligste banden van godsdienst en nationaliteit verbonden, en staan we met hen pal in den strijd voor het recht.

Met dit protest op de lippen en de hoop in het hart houden we ons overtuigd van de eindoverwinning.

De gerechtigheid sterft niet.

In naam van het volk van Aruba:

Aruba 31 Januari 1913.

Adriaan Laclé,
Frans Croes,
Pedro Wever,
Karel Croes,
Adriaan Wever,
Rudolfo Arends,
Max Arends,
Federico Oduber,
Daniël Oduber,
Fco. Laclé.

Berichten uit de Kolonie.

Kerkelijke Berichten.

Z. D. H. Mgr. VUYLSTEKE heeft gisteren in de Rozenkranskerk op Pietermaai aan 108 vormelingen het H. Vormsel toegediend.

Een gouden Jubilé.

De Eerw. Zuster MARIA JOSEFA, in de wereld Mejuffr. VIRGINIE COLES, viert morgen haar gouden professiefeest als Gasthuiszuster.

Zij werd geboren op Curaçao 9 Maart 1829, nam den kloostersluier aan in het St. Elizabeths-gasthuis 15 Dec. 1860, en legde hare religieuse geloften af 2 Februari 1863.

Zuster JOSEFA, thans gebukt onder de lasten van den ouderdom, was in het begin der stichting een der grootste krachten van het St. Elizabeths-gasthuis; zij heeft een leven vol verdiensten achter zich. Gedurende de pokken-epidemie in 1862 heeft zij zich met een paar andere Zusters vrijwillig afgezonderd van de communiteit om wekenlang de pokkenlijders op *Chèr Asile* te verplegen, waarvoor de Zusters een Koninklijke Dankbetuiging mochten ontvangen.

Van ganscher harte wenschen wij deze heldin der Christelijke Naasteliefde geluk met het buitengewoon voorrecht haar ten deel gevallen en hopen, dat zij nog lang getuige mag blijven van den hoogen bloei van het St. Elizabeths-gasthuis tot welks ontwikkeling zij zelve zeer veel heeft bijgedragen.

Moge haar eens de onvergankelijke kroon der hemelsche glorie sieren

Een aardige attentie.

De Leider der vlechtindustrie, de Heer H. J. COHEN HENRIQUEZ was Maandag ll. ter gelegenheid van zijn verjaardag, het voorwerp van een aardige attentie. Het lokaal der vlechtschool op Pietermaai was mooi versierd en gevuld met leerlingen, meesteressen, en deputaties der buitencursussen en van die van Bonaire. Toen de Heer HENRIQUEZ om twee uur, vergezeld van zijn familie, binnentrad werd ZEd. verwelkomd met gezang, waarna de felicitaties der verschillende groepen elkander opvolgden, afgewisseld door muziek en zang.

Wij verheugen ons over dit feit. Een klein beetje waardeering doet een ieder goed en moedigt aan tot verder werk.

Het moet den Heer HENRIQUEZ een voldoening zijn geweest te zien, dat onder de vlechtsters zijn ijveren voor de ontwikkeling onzer volksindustrie zoo algemeen gewaardeerd wordt.

De Haven van Curaçao.

Zonder reclame kan geen zaak ter wereld tot bloei geraken. Ook onze haven heeft behoefte aan reclame, moet meer en meer bekend raken en hare goede hoedanigheden en voordeelen voor de scheepvaart wijd en zijd worden verspreid.

Wij zijn den Heer S. E. L. MADURO dankbaar, dat ZEd. weer goed gesproken heeft over onze haven en gezorgd heeft, dat er weer een mooi artikeltje daarover verscheen in *The Black Diamond* van New-York. Tijdens zijn verblijf aldaar heeft ZEd. zich laten intervieuwen en had aldus gelegenheid de actieve firma S. E. L. MADURO & SONS aan te prijzen, en een kiekje van het kolenstation te laten publiceeren, maar ook te wijzen op de uitstekende ligging van Curaçao, buiten de orkaanzône, met zijn diepe, veilige, goedkoope haven en snel bunkerende kolendepôts, reeds door 9 stoomvaartlijnen geregeld bezocht.

Dergelijke reclame kan niet genoeg verspreid worden, vooral als dit geschiedt in vakbladen, die overal gelezen worden.

Havennieuws.

Het stoomschip *Heelsum* kon Zaterdagavond niet binnenvaren en was Zondagmorgen bijna in botsing gekomen met de brug. Door het tijdig uitwerpen van beide ankers werd dit nog gelukkig voorkomen. De waterleiding werd er echter door beschadigd, maar kon binnen een paar dagen weer worden hersteld.

Onze geachte Collega, *Boletin Comercial*, vestigt de aandacht op het gevaar van botsing, dat ook het ontstekingsschip, met dynamiet aan boord, in dergelijke gevallen loopen kan.

Wij meenen ook nog op iets anders te mogen wijzen, namelijk op het gevaar, dat de omliggende visschersbootjes opleveren, waar vlak in de nabijheid van het dynamiet gekookt en gestookt wordt. Hoe gemakkelijk kan er een vonkje overwaaien. Zou het niet mogelijk wezen de voorraad ontplofbare stoffen iederen avond even op de punt van het Rif naar het zoogenaamde torpedohuisje in veiligheid te brengen? Vroeger werd daar meermalen dynamiet bewaard. Het is dicht bij, de overbrenging dus weinig bezwaarlijk en het gevaar voor ontploffing wordt er veel door verminderd.

* * *

Woensdagmorgen kwam een fraai Amerikaansch jacht, *Vanadis*, onze haven binnengestoomd. Er waren slechts een paar rijke Lords aan boord, die 's middags weer koers zetten naar Colon.

't Volgend jaar, als onze haven voldoende verbreed en verdiept is, hopen we weer een paar groote plei- [illegible]

* * *

Met goed gevolg werd Woensdag een der vier schepen, op stapel gezet op de werven der Curaçaosche Handel Maatschappij, te water gelaten en *Abeona* gedoopt. De eigenaar is de Heer B. J DE CASTRO het werd gebouwd onder de bekwame leiding van den Heer R. HELLMUND.

Hoedenindustrie.

De Gouverneur laat niets onbeproefd om deze volksindustrie tot hooger ontwikkeling te brengen. Z.H.E.G. heeft nu weder den Heer H. J. COHEN HENRIQUEZ gemachtigd om alle bestaande cursussen op Curaçao en Aruba te voorzien van de noodige bollen, rookkisten, strijkijzers, etc.

De Gouverneur is door dezen hoogst loffelijken maatregel te gemoet gekomen aan het verlangen van den Leider en de vlechtsters op de scholen.

Automobiel.

Weder heeft er een aanrijding plaats gehad; dit maal op S. Willibrordus. De auto reed over een sinds jaren gesloten particulieren weg, tusschen kerk en school. Gelokt door de muziek, welke de inzittenden maakten, kwam te midden van vele anderen een meisje van tien jaar snel toe schieten, liep vlak tegen de auto in viel en raakte onder het spatbord. De auto werd onmiddelijk, tot staan gebracht. Het tienjarig kind had eenige schrammen opgeloopen aan hoofd en hals; daar men echter ergere kneuzingen vreesde, werd zij ter verpleging en verder onderzoek naar het St. Elisabeths-Gasthuis vervoerd. De kleine is heden, gelukkig, zoo goed als hersteld.

Naar aanleiding van de verschillende aanrijdingen in den laatsten tijd meenen wij te mogen wijzen op het gebruik in andere landen om steeds bij iederen bocht, of bij kruising van straten en wegen te waarschuwen door flink te toeteren. De electrische horen voldoet in dergelijke gevallen niet zoo goed als de ouderwetsche toeter, waarbij een ieder aan een auto denkt.

El Nuevo Diario.

Caracas is weer een nieuw dagblad rijker; naar het zich laat aanzien, flink opgezet, dagelijks 8 bl. geïllustreerd en goed geschreven.

De Directeur is DIOGENES ESCALANTE.

De nummers *in ruil* ontvangen hebben wij met belangstelling ingezien.

We zullen gaarne deze beleefdheid beantwoorden.

Muziekuitvoering.

Morgenavond zal de gewone muziekuitvoering plaats hebben in het Militair Tehuis en wel van 6.30 tot 8 uur n. m.

De Werkzaamheid van ons Kuststation.

In het volgend lijstje geven wij het aantal telegrammen *verzonden* en *ontvangen* door ons kuststation Curaçao en de beide hulpstations Aruba en Bonaire. Voor deze beide laatsten houde men in het oog, dat zij in 1911 niet over het geheele jaar gewerkt hebben, dat het station Bonaire eerst den 20 April 1911, en Aruba den 26 Juni voor den dienst werd opengesteld.

Er werden VERZONDEN door:

in	CURAÇAO telegram	ARUBA telegram	BONAIRE telegram
1911	665 of ± 55 p maand	383 ± 64 p maand	269 ± 33 p maand
1912	1180 of ± 98 p maand	809 ± 67 p maand	523 ± 46 p maand

Er werden ONTVANGEN door:

in	CURAÇAO telegr.	ARUBA telegr.	BONAIRE telegr.
1911	804 of ± 67 p. m.	263 ± 44 p. m.	341 ± 43 p. m.
1912	1680 of 140 pm	543 45 p. m.	520 43 p. m.

Wat de *ontvangen* telegrammen betreft, staan Bonaire en Aruba tamelijk wel gelijk en valt er ook geen noemenswaardige stijging waar te nemen. Daarentegen worden er op Aruba veel meer telegr. *verzonden* dan op Bonaire, doch relatief was op B. de stijging van 1911 op 1912 veel grooter. Op Curaçao is de vermeerdering buitengewoon; het aantal *ontvangen* telegr. ruim verdubbeld, de *verzonden* ook ten naaste bij.

Officieele berichten.

Mej. MARY MERENS is voor den tijd van zes maanden belast met de functien van hoofdvlechtster aan den op te richten vlechtcursus in het meisjesweeshuis Habaai alhier.

Het door den Gezaghebber van Bonaire aan den assistent-opzichter bij den vuurtoren te Boca Spelonk W. MULLER verleend verlof van acht dagen is door den Gouverneur goedgekeurd.

De heer J. M. J. ELLIS is, gedurende de afwezigheid van den wijkmeester R. S. DE LANNOY, tijdelijk belast met de functien van wijkmeester van de achtste wijk alhier.

Mevr. A. J. DE JONG DE GRAAF en Mej. J. E. DE JONG zijn tijdelijk aangesteld tot hoofdvlechtsters aan den Gouvernements-vlechtcursus aan de Overzijde en Mej ISABEL CREFTE tot hoofdvlechtster aan dien op Pietermaai.

Aan den marechaussee 2de klasse alhier J. B. HAARD is tot herstel van gezondheid, een maand verlof verleend.

Mej. J. S. H. FORBES is eervol ontheven van hare tijdelijke aanstelling als onderwijzeres 3de klasse aan de Hendrikschool alhier.

Koloniale Postspaarbank.

Gedurende de maand November.

Kantoren		Ingebracht
Willemstad		f 5.315
2e district		—
3e „		10
4e „		—
5e „		31.25
Oranjestad	Aruba:	1.264.85
3e district	„	20
Kralendijk	Bonaire:	215.25
Rincon	„	11
Philipsburg, St. Mart.		2.383.08
Oranjestad, St. Eust.		58.52
Bottom, Saba		201.50
Windwardside		2.50
Samen:		f 9.512.95
Teruggehaald:		f 6.859.43

Marktbericht van den Curacaoschen Handelsbond.

Van 31 Januari 1913.

AARDNOTEN (Pindas) per KG.	0.22
ZOUT per vat van 130 K.G.	f 0.80
DIVIDIVI per K.G.	„ 0.05
ORANJESCHILLEN per KG. 1st kw.	„ 0.70
id. per KG. 2e kw.	„ 0.60
HUIDEN per K.G.	„ 0.60
GEITENVELLEN per K.G.	„ 1.15
WOL per K.G.	„ 0.12
SCHAPENVELLEN per stuk	„ 0.50
BEENDEREN per K.G.	„ 0.02
RECINUS-ZAAD per K.G.	„ 0.05
STROOHOEDEN (hipijapa):	
Kwaliteit No. 1 per dozijn	„ 4.75
„ „ 1 (gebleekt) „ „	„ 4.87½
„ „ 2 „ „	„ 5.50
„ „ 3 „ „	„ —
„ „ 3 „ „	„ —
„ „ 4 „ „	„ 7.—
„ „ 5 „ „ OLA	„ —
„ „ 6 „ „	„ 10—
„ „ 7 „ „	„ 9
„ „ 8 „ „ OLA	„ 9—
„ „ 9 „ „	„ 12.50
„ „ 10 „ „ OLA	„ 13.
„ „ 11 „ „	„ 15.
„ „ 12 „ „ OLA	„ 15
„ „ 13 „ „	„
„ „ 14 „ „ OLA	„
„ „ 15 „ „	„ 18
Stroohoeden (latal) Kwaliteit XX per dozijn	f

LOS EFECTOS DE LA EMULSION DE SCOTT

en los niños delgados, pálidos y enclenques son verdaderamente maravillosos. Todos los niños deben tomar la Emulsión de Scott legítima para poder desarrollarse fácilmente y para tener huesos fuertes, carnes macizas y la energía que requiere la edad para los ejercicios y estudios diarios. Un cerebro bien nutrido hace un hombre inteligente, y un cuerpo bien desarrollado y sano hace un hombre fuerte, y ambas cosas pueden conseguirse con el uso continuado de la

EMULSION DE SCOTT

que es el alimento-medicina más enérgico y la mejor y genuina de todas las emulsiones de aceite de hígado de bacalao.

"Siempre que las condiciones clínicas lo reclaman, uso la Emulsión de Scott obteniendo siempre un resultado terapéutico que ha superado en mucho al obtenido en las mismas condiciones con otras preparaciones similares. La influencia que tiene sobre el desarrollo de los niños ha sido siempre tan rápida que convencido de sus efectos la he empleado con confianza hasta en mis propios hijos." DR. RAFAEL FREITEZ PINEDA, Barquisimeto, Venezuela.

Ratten en Muizen.

Gedurende de laatste 8 dagen werden in het fiscalaat aangebracht en door middel van petroleum verdelgd

102 ratten
229 muizen.

Laatste Bericht.

Verkoop van Fuik.

Gisteren is de verkoop doorgegaan van de plantage Fuik. Kooper is de firma BASIL VINER & Co. te Liverpool en Caràcas. Naar men zegt bedraagt de koopsom f 185.000.

Buitenland.

Overzicht der telegrafische berichten.

Terwille der kortheid moeten wij ons tot de Balkan beperken. Dit is voor het oogenblik ook het meest belangrijke.

Waren wij verleden week vol hoop op de staking der vijandelijkheden en het sluiten van den vrede, ditmaal zijn onze verwachtingen niet zoo rooskleurig. De partij der Jong-Turken is geweldig te keer gegaan tegen het besluit van 't ministerie om zich te onderwerpen aan den drang der Mogendheden en te bewilligen in de vredesvoorstellen. Er is een volledige revolutie uitgebroken; het ministerie heeft af moeten treden en werd vervangen door een ander met den oud-minister van oorlog Shefket Pacha als premier. Dit nieuwe ministerie wil den afstand van Adrianopel herroepen en is bereid de vijandelijkheden opnieuw te beginnen.

Een gedeelte van het leger is op de hand der Jong-Turken; een schermutseling tusschen de troepen had den dood van den Commandant Nazim, die in het vorige ministerie zitting had, ten gevolge. De staat van beleg moest in Constantinopel worden afgekondigd. Het nieuwe ministerie heeft besloten zijn afgevaardigden der vredesconferentie terug te roepen, alsmede zijn ambassadeurs te Weenen en St. Petersburg. De vreemde Gezanten te Constantinopel riepen de hulp in hunner mogendheden; onmiddelijk werden er Engelsche en Italiaansche oorlogsbooten heen gezonden. Ondertusschen ging Griekenland door Turkije fel te bestoken, maar ondervond groote moeilijkheden door den ontzettenden regen. De verbonden Balkan-afgevaardigden hebben machtiging gevraagd, om de onderhandelingen af te breken. Zij zijn besloten gezamenlijk op te trekken tegen Turkije en zelf de steden te veroveren, die Turkije niet wil afstaan.

Algemeen Overzicht.

In het St. James-paleis vergaderen de vijf delegaties nu reeds sedert 16 Dec. ll.; toen was men van meening, dat de vredesonderhandelingen niet meer dan ééne week in beslag zouden nemen en thans Zaterdag 1 Febr. d.i. na anderhalve maand te hebben onderhandeld, hoort men van niets anders dan van voorstellen der vijf gedelegeerden en van tegenvoorstellen van den kant der Turken.

In de vergadering van 24 Dec. deden de Turken twee concessies: ten eerste werd de eisch tot provianteering van Adrianopel niet meer gesteld en ten tweede wilden de Turken ook onderhandelen met de Grieken, terwijl dezen den oorlog nog voortzetten. In volle overeenstemming met zijn bondgenooten heeft nl. Griekenland den wapenstilstand niet onderteekend, daar het land, door te blijven strijden weliswaar eigen voordeel had, maar ook ten zeerste zijne bondgenooten diende, door den Turk geen vrijen tijd te laten. Maar in weerwil van deze beide concessies wil de Turksche Ministerraad de vredesvoorwaarden der verbonden Balkan-Staten niet aannemen en zullen er van den kant der Turken tegenvoorstellen komen.

De verbonden Staten willen vóór alles, dat Turkije afstand zal doen van Adrianopel en dan zou de Turk nog de eilanden in de Egëische Zee en Kreta af moeten staan alsmede Skoetari en Janina en een zelfbestuur moeten toekennen aan Thracie, Macedonie en Albanië. Van het geheele Turksche Rijk in Europa zou behalve Konstantinopel en omstreken zoo goed als niets overblijven. Geen wonder dat deze eischen der verbondenen een pijnlijken indruk maakten op de Turksche gedelegeerden en hen deden besluiten tot het indienen van tegenvoorstellen.

De gedelegeerden der verbonden staten hebben zich over deze tegenvoorstellen ten zeerste verwonderd; zij hebben zelfs te kennen gegeven, niet te kunnen gelooven, dat het ernst was, met dergelijke voorstellen voor den dag te komen. Van zelfbestuur voor Thracië en Macedonië, van het behoud van Adrianopel, Skoetari en Janina voor de Porte willen zij niet hooren. Elk ernstig voorstel van dien aard zou de vredesconferentie doen mislukken, is hunne meening. Dat de Bulgaren zoo hardnekkig vasthouden aan den eisch, dat hun Adrianopel worde afgestaan, geschiedt, volgens verklaring van een der Bulgaarsche vertegenwoordigers, niet uit hebzucht of uit vrees, anders met ledige handen thuis aan te zullen komen. Wij zijn, zoo verklaart hun gedelegeerde, den oorlog begonnen om onze Christen-Broeders te bevrijden van het Turksche juk. Tot die Christenen behooren een groot aantal Bulgaren; en deze vormen de overgroote meerderheid der bevolking in Adrianopel. Lieten zij hen nu aan hun lot over, dan was het doel van den oorlog niet bereikt! De christen-onderdanen van Turkije moeten volkomen vrij zijn; anders zou vroeg of laat toch opnieuw een oorlog uitbarsten.

Niet zonder reden heeft dan ook Poincaré (toenmaals nog niet tot President der Fransche Republiek gekozen) als ijverig vredesbemiddelaar druk overleg gepleegd met de Fransche gezanten te Berlijn en te Londen (Jules en Paul Cambon) over hetgeen hij doen zou, als de vredesonderhandelingen te Londen zouden worden afgebroken; hiervoor bestaat nog zooveel te meer gevaar nu de Duitsche Staate-Secretaris voor Buitenlandsche Zaken, Alfred von Kiderlen-Wächter, zoo geheel onverwacht op het kasteel zijner zuster door den dood uit zijn werkzaam leven is weggerukt. Hij heeft ongetwijfeld zeer veel diensten bewezen bij de oplossing der Balkan-kwestie en ook thans nog moet zijn indirecten invloed merkbaar zijn.

Hij was een man zonder vrees, een onvermoeid werker en ging vastberaden en recht door zee in de behartiging van de belangen van zijn land. Sommigen daarentegen beschouwen Kiderlen's heengaan niet als zoo'n zwaren slag voor het land en meenen, dat zijn overlijden geen invloed zal hebben op de vredesonderhandelingen; zij worden in deze meening nog versterkt door het telegram van den Keizer aan de zuster van den overledene: „Het bericht van het plotselinge, onverwachte overlijden van uwen broeder vervult mij met diepe droefheid en treft me zwaar. Ik betreur den dood van een onzer meest beteekenende mannen, van wiens werken voor het rijk zooveel gehoopt mocht worden."

Volgt uit den inhoud van dit telegram nu, dat Kinderlen Wächter nog weinig of niets gepraesteerd heeft?

Wij willen hopen, dat Poincaré nu zal doen bij de vredesonderhandelingen — want ook hij is hierin niet zonder verdiensten — wat Kiderlen-Wächter nog had kunnen doen! Maar of hij nog nog als vredes-apostel zal optreden nu, hij tegenover Le Dams met eene meerderheid van circa 200 stemmen is gekozen tot President der Fransche Republiek, men zou het kunnen betwijfelen, daar zijne handelingen nu een meer nationaal karakter krijgen; voortaan stelt niet meer Poincaré maar de Fransche Republiek iets voor!! Hij zal misschien door zijn invloed er voor kunnen zorgen, dat de vredes-onderhandelingen niet worden afgebroken; want daarvoor bestaat meer dan gegronde vrees! Men kan het over Adrianopel maar niet eens worden, ook niet na de nieuwe tegenvoorstellen, gedaan van den kant der Turken. Door den Turkschen eersten gedelegeerde, Rezjid Pasja, is nl. op den 1en Jan. voorgesteld: Het geheele gebied ten Westen van Adrianopel wordt afgestaan; Albanië krijgt een zelf-bestuur, welks grenzen de groote Europeesche mogendheden aan zullen geven. Wat Adrianopel zelf betreft, wenscht Turkije alleen met Bulgarije te onderhandelen. De gedelegeerden gaven hierop ten antwoord, dat alle onderhandelingen gevoerd moeten worden met de gezamentlijke Balkan Staten; dit vonden de Turken ten laatste goed.

Door Turkije werd er nog op gewezen, dat het eiland Kreta stond onder de bescherming der mogendheden en dat het dus raadzaam was, hieromtrent hare meeningen te vernemen, alvorens een besluit te nemen; de mogendheden waren spoedig met hun antwoord gereed; zij wilden vóór alles: de Turk weg uit Europa! Daarom luidde het antwoord: „Wij eischen van Turkije, dat het afstand zal doen van alle rechten, welke het rijk nog op Kreta heeft.

Resjid verklaarde nu, dat hij nadere instructies zou vragen uit Constantinopel, welke vermoedelijk Zaterdag 3 Jan. aan de verbondene Staten zijn aangeboden.

Terwijl men in Londen druk bezig is met het oplossen van de Balkan kwestie, gaat men in New-York middelen beramen om dingen te voorkomen, welke bij den laatsten verkiezingsstrijd, in de Ver. Staten zijn voorgevallen!

Er zijn in het Huis van Afgevaardigden twee wetsontwerpen ingediend!

Het eerste verlangt, dat de president der Ver. Staten voortaan zal worden gekozen voor den tijd van zes jaren en voegt dan nog daaraan toe het *verbod* om herkozen te worden. Dit wetsontwerp is natuurlijk *niet* ingediend door de vrienden van Roosevelt!

Het andere wetsontwerp is meer van goedigen aard en wil de afgetreden presidenten pensioneeren. Zoo als bekend is, zag zich Roosevelt ná zijne aftreding genoodzaakt journalist te worden en moest Taft een professoraat aanvaarden!

Men wil nu den afgetreden president volgens één afgevaardigde 24.000 dollar en volgens anderen 17.500 dollar pensioen geven. De eerste wil ook aan de weduwen der presidenten 12.000 dollar toestaan, zoo lang ze niet hertrouwen.

Ook is er voorgesteld, de ex-presidenten een zetel in het Huis aan te bieden, met recht van spreken, maar niet van stemmen.

Maar toch zullen voortaan de afgetreden presidenten niet meer naar een of ander baantje behoeven te zoeken! De Carnegie-Corporation te New-York heeft besloten, om aan elken president, die voortaan zal aftreden, en aan zijne niet-hertrouwende weduwe 25.000 doller per jaar te geven!

Het meeste, en zeer veel, voelt men voor het *verbod* om eene herkiezing aan te nemen. Men denkt daardoor te bereiken, dat de psesident meer „man van het geheele volk" en minder „man van zijn politieke partij" zal wezen; bovendien behoeft hij dan niet, zooals tot nu gebeurde, door benoemingen enz. voor een eventueele herkiezing te werken.

Advertentien.

Adriaan Laclé y Familia

manifiesta su mas sincera gratitud a los amigos, relacionados y al pueblo en general, de qienes ha recibido tantas pruebas de amistad, durante la enfermedad, muerto y entierro de su enolvidable hijo

Caspar Adriaan.

Aruba, Enero 1913.

Photographische Inrichting.

Soublette et Fils,

HOFPHOTOGRAFEN

VAN

H. M. de Koningin der Nederlanden

BEKROOND

te Amsterdam 1883,
„ Antwerpen 1885,
„ Chicago 1893, en
„ Curaçao, Eerste Prijs Eeremedaille, 1904.
„ Brussel, 1910
Curaçao, Waterkant Otrabanda.

Adverteert steeds

IN DE

Amigoe di Curaçao

INGEZONDEN MEDEDEELINGEN

Como se ha pretendido por algunos industriales recomendar el aceite de petroleo como un sustituto de aceite de hígado de bacalao, debemos advertir por el bien de los mismos enfermos, que el aceite de petroleo es una substancia mineral, que si se usa internamente es expelida íntegra por las evacuaciones intestinales, causando á la larga inflamación de las vías digestivas.

Carece por lo tanto de por la piedad esencial de todo alimento, la e ser asimilable y volverse parte de los tejidos orgánicos y no puede ni remotamente compararse con el aceite de hígado de bacalao, cuya propiedad de nutrir y fortalecer los organismos débiles lo han hecho tan necesario y tan justamente apreciano en todo el mundo.

LONGMAN & MARTINEZ

NEW YORK.

(OPGERICHT IN HET JAAR 1852.)

Fabrikanten en exporteurs van verfwaren in allerlei soorten in poeder en in olie; Vernissen, niet inbijtende verf voor hout en ijzer; Verf voor vloeren, die in één nacht droog zijn; Witte lak voor badkuipen; Verf in vernis om de mooie vlammen der kostbare houtsoorten na te maken; Verf in vernis voor rijtuigen; Oliën om te glansen, etc.

Monsters worden op aanvrage gratis verzonden. 3

Hamburg-Amerika-Linie.

H. A. P. A. G.

Gevestigd in 1847.

Geregelde Vracht- en Passagier-Dienst onderhouden door 58 verschillende Lijnen, met 350 Havens in alle Werelddeelen.

Dienst tusschen Europa-West-Indie-Venezuela-Colombia.

Lijn I. *Aankomst* te Curaçao: van Europa en tusschen havens, den 1sten van elke maand.
Vertrek van Curaçao naar Venezuela, Trinidad, St. Thomas Havre en Hamburg den 2|3 den

Lijn IV. *Aankomst* te Curaçao van Hamburg-Antwerpen en St. Thomas den 10 van elke maand.
Vertrek van Curaçao naar Pto. Colombia, Cartagena Colon en Centraal America, den 10|11.

Lijn II. *Aankomst* van Colon en Colombia den 21|22 van elke maand.
Vertrek naar Europa via St. Thomas, en event. Pto. Plata, den 22|23.

Passagiers-vervoer naar alle plaatsen, welke door bovengenoemde lijnen worden aangedaan.

Behalve de stoombooten van bovengenoemde lijnen, doen *eventueel* ook andere Passagierschepen der Maatschappij, deze haven aan, die over St. Thomas direct naar Europa varen, en de reis in ongeveer 15 dagen volbrengen.

De Passagiers-schepen der Hamburg-Amerika Lijn zijn alle voorzien van de noodige toepassingen voor de veiligheid en comfort der opvarenden.

Prijs der Passage naar Havre of Hamburg:
I Klas: $ 110; *III Klas*: $ 50—A. G.
Retour Biljetten: 10% afslag op de heen- en terugreis.

Voor verdere inlichtingen vervoege men zich tot

EDWARDS, HENRIQUEZ & Co.,

Agenten.

HAVEN-NIEUWS.

VAN 25 JAN. — 8 FEBR.

Schip	Kapitein	Aankomst	van	Vertrek	naar
Venezuela	J Montero	25 Januari	Maracaibo	25 Januari	La Guayra
Prins Willem I	A R Nyboer	27 „	New-York	27 „	Amsterdam
Venezuela	J Montero	28 „	La Guayra	28 „	Maracaibo
Philadelphia	H Highborn	28 „	La Guayra	28 „	New-York
Merida	A Johanson	29 „	Maracaibo	30 „	Maracaibo
Zulia	SS Morris	1 Febr	New-York	1 Febr	Maracaibo
Venezuela	J Montero	1 „	Maracaibo	1 „	La Guayra
Prins Willem IV	P C de Graaff	1 „	Amsterdam	2 „	New-York
Venezuela	J Montero	4 „	La Guayra	4 „	Maracaibo
Merida	A Johanson	4 „	Maracaibo	5 „	La Guayra
Zulia	SS Morris	5 „	Maracaibo	6 „	New-York
Caracas	Furst	6 „	New-York	6 „	La Guayra
Merida	A Johanson	6 „	La Guayra	6 „	Maracaibo
Venezuela	J Montero	8 „	Maracaibo	8 „	La Guayra
Pr. Maurits	P Koningstein	9 „	New-York	10 „	Amsterdam
Città di Milano	T Raffo	29 Januari	Genova	29 Januari	Colon
Shwarzwald	R Raushenplat	31 „	Colon	1 Febr	Santa Marta
Belgian	Mc Cormick	4 Febr	Liverpool	5 „	Hamburg
Venetia	C Segebarth	3 „	Hamburg	3 „	Hamburg
Città di Milano	T Raffo	6 „	Colon	6 „	Genova
Sculptor	Pugh	8 „	Liverpool	8 „	Santa Marta

Schoeners.	Aankomst.	van	Schoeners.	Vertrek	naar
Sophia H	26 Januari	Bonaire	*Electra H*	26 Januari	Maracaibo
Rosa Maria H	28 „	Aruba	*Estr del Mar*	26 „	Guanta
Diana V	29 „	Maracaibo	*Clara C*	27 „	Rio Hacha
Maria H	29 „	Maracaibo	*Venus H*	28 „	St. Martin
9 de Abril H	29 „	Aruba	*Sophia*	29 „	Bonaire
Frieda H	30 „	Maracaibo	*Rosa Maria*	30 „	Aruba
			Meteor H	1 Febr	Maracaibo

26 Jan. is hier het Holl. SS. **HEELSUM** Capt. Zeven binnengeloopen komende van Aruba. Denzelfden dag nog vertrok het naar Nantes.

28 Jan. vertrok het Noorsch S S **ANTARES** naar Norfolk.

29 Jan. kwam hier binnen het Am. Yacht **VANADIS** komende van Martinique. Denzelfde dag vertrok het naar Colon.